

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Katarzyna Wępa

po rozpoznaniu na posiedzeniu

w dniu 10 maja 2023 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie A. J. (J.)

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść skazanego,
od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Wejherowie
z dnia 10 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 2550/21,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Na mocy wyroku nakazowego z dnia 10 stycznia 2022 r., w sprawie o sygn. akt II K 2550/21, Sąd Rejonowy w Wejherowie uznał oskarżonego A. J. za winnego zarzucanego mu czynu z art. 178a § 1 k.k. polegającego na tym, że w dniu 20 listopada 2021 r. w R., prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny w postaci samochodu ciężarowego marki M. o nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości:

I badanie 0,61 mg/1, II badanie 0,60 mg/1, III badanie 0,45 mg/1, IV badanie 0,45 mg/1, V badanie 0,36 mg/1, VI badanie 0,30 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu - i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1, § 1a i § 2 k.k. oraz art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat; na podstawie art. 43a § 2 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. orzekł wobec niego świadczenie pieniężne, zobowiązując A. J. do wpłacenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej kwoty 5.000 zł; na podstawie art. 626 § 1 k.p.k. i art. 629 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 250 zł, w tym na podstawie art. 1 i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych wymierzył mu opłatę w wysokości 180 zł.

Orzeczenie to, wobec braku sprzeciwu którejkolwiek z uprawnionych stron, uprawomocniło się z dniem 8 lutego 2022 r. (k. 40 i 42 akt sprawy II K 2550/21).

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. kasację nadzwyczajną od tego wyroku nakazowego wniósł Prokurator Generalny na niekorzyść skazanego A. J.

Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. Prokurator Generalny zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, tj. art. 500 § 1 i 3 k.p.k. oraz art. 178a § 4 k.k., polegające na wadliwym przyjęciu, iż okoliczności czynu i wina oskarżonego A. J. nie budzą wątpliwości i w konsekwencji wydaniu bez przeprowadzenia rozprawy wyroku nakazowego, na mocy którego uznano oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k. w sytuacji, gdy zarzucony aktem oskarżenia A. J. występki został przez niego popełniony po uprzednim prawomocnym skazaniu go przez Sąd Rejonowy w Wejherowie wyrokiem nakazowym z dnia 28 września 2021 r., o sygn. akt II K [...], za ciąg czynów z art. 178a § 1 k.k. oraz w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w tym wyroku nakazowym, a więc w warunkach określonych w art. 178a § 4 k.k.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wejherowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co pozwalało na rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnienie w całości – choć wniesiona została jedynie 2 dni przed upływem terminu wskazanego w art. 524 § 3 k.p.k.

Słusznie skarżący wskazał, że oskarżony A. J. przed dniem orzekania przez Sąd Rejonowy w Wejherowie w niniejszej sprawie, został skazany wyrokiem nakazowym tego samego Sądu z dnia 28 września 2021 r., w sprawie II K [...], za ciąg przestępstw z art. 178a § 1 k.k., które popełnił w dniach 15 czerwca 2021 r. i 21 sierpnia 2021 r., za co wymierzono mu karę 2 lat ograniczenia wolności oraz orzeczono wobec niego tytułem środka karnego na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 8 lat, zaliczając na jego poczet okres elektronicznego zatrzymania prawa jazdy od 15 czerwca 2021 r. do 28 września 2021 r. (k. 48-49 akt sprawy II K [...]). Orzeczenie to uprawomocniło się w dniu 3 listopada 2021 r. (k. 54 akt sprawy II K [...]), a więc przed dniem popełnienia przez oskarżonego czynu przypisanego mu wyrokiem nakazowym z dnia 10 stycznia 2022 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II K 2550/21.

Te okoliczności muszą więc prowadzić do wniosku, że rozpoznając niniejszą sprawę w trybie art. 500 § 1 i 3 k.p.k. Sąd Rejonowy w Wejherowie dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego. Nie dopełnił bowiem ustawowego obowiązku wszechstronnej weryfikacji okoliczności sprawy i w efekcie zaniechał poczynienia prawidłowych ustaleń w przedmiocie całej faktycznej i prawnej sytuacji oskarżonego, nieprawidłowo przyjmując, że na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina A. J. nie budziły wątpliwości, podczas gdy istniały wątpliwości co do tego, czy obowiązywał w dniu prowadzenia przez oskarżonego pojazdu mechanicznego środek karny orzeczony wcześniej na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k.

W aktach sprawy II K 2550/21 znajduje się karta karna, z której według stanu na dzień 3 grudnia 2021 r. wynika, że oskarżony nie figurował w kartotece (k. 17). Ponadto, w ramach przesłuchania w charakterze podejrzanego A. J. oświadczył, iż

jest osobą niekaraną (k. 18v). Tymczasem, orzekający przed datą popełnienia przestępstwa w tej sprawie (II K 2550/21), Sąd Rejonowy w Wejherowie zaniechał w sprawie o sygn. akt II K [...] niezwłocznego sporządzenia i przesłania do Krajowego Rejestru Karnego karty rejestracyjnej. Taka karta została sporządzona dopiero w dniu 22 grudnia 2021 r. (k. 55-58 akt II K [...]). Następnie, Sąd Rejonowy w Wejherowie przesłał odpis prawomocnego wyroku nakazowego do właściwego Starostwa Powiatowego w [...] dopiero w dniu 2 lutego 2022 r. (k. 40 - powinno być - k. 60 akt sprawy II K [...]). W konsekwencji, brak było w dniu orzekania przez Sąd Rejonowy w Wejherowie w sprawie o sygn. akt II K 2550/21, tj. w dniu 10 stycznia 2022 r., adnotacji w Krajowym Rejestrze Karnym o zakazie prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczoną wobec A. J. Jedynie z notatki urzędowej ze zdarzenia drogowego z dnia 20 listopada 2021 r. wynikało, iż w dniu 16 sierpnia 2021 r. dokonano zatrzymania prawa jazdy A. J. (k. 1v akt sprawy II K 2550/21), co odnotował funkcjonariusz Policji.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie praktycznie dysponował więc materiałem dowodowym, z którego wynikało, że oskarżonemu zatrzymano prawo jazdy. Zobowiązany był do wyjaśnienia, na jakiej podstawie została wydana taka decyzja – przy czym zauważyć należy, że nawet uzyskanie aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Karnego nie doprowadziłoby do prawidłowego i wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, o ile Sąd nie dokonałby odpowiedniego sprawdzenia właściwego Repertorium dotyczącego spraw „K”. W tej sytuacji w sprawie o sygn. akt II K 2550/21, z uwagi na niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, doszło także do wydania orzeczenia opartego na błędnym zastosowaniu prawa materialnego.

Postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, to znaczy takich, w których zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych zastrzeżeń co do winy i okoliczności popełnienia zarzuconego czynu. Wymóg ten oznacza w szczególności brak wątpliwości co do tak zasadniczych kwestii, jak realizacja przez oskarżonego wszystkich znamion zarzuconego mu czynu wymienionych w konkretnym przepisie typizującym dane przestępstwo, jak również wyczerpanie pozostałych warunków odpowiedzialności karnej, ujętych w

części ogólnej kodeksu karnego (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2022 r., II KK 158/22, LEX nr 3431445; z dnia 16 kwietnia 2019 r., IV KK 423/18, LEX nr 2663898*). Niemożliwe jest też dokonywanie zmiany opisu czynu w stosunku do aktu oskarżenia (nie można bowiem przeprowadzać własnego postępowania dowodowego). Tymczasem nie można było w tej sprawie orzekać bez dokonania zasadniczych zmian w podstawie zarzutu przedstawionego w akcie oskarżenia. Trzeba przy tym zaznaczyć, że warunek uprzedniej karalności sprawcy za przestępstwo umyślne ma charakter obiektywny oraz bezwzględny i nie zależy od stanu wiedzy sądu rozpoznającego sprawę, zaś wydając wyrok sąd powinien dołożyć należytej staranności, aby poczynić prawidłowe ustalenia w zakresie uprzedniej karalności oskarżonego (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 maja 2022 r., V KK 144/22, LEX nr 3439424; z dnia 22 grudnia 2021 r., III KK 319/21, LEX nr 3324550; z dnia 2 grudnia 2020 r., III KK 324/20, LEX nr 3093443; z dnia 27 czerwca 2018 r., III KK 432/17, LEX nr 2512017; z dnia 1 czerwca 2016 r., V KK 61/16, LEX nr 2048976*).

Reasumując, Sąd Rejonowy w Wejherowie dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego, tj. art. 500 § 1 i 3 k.p.k. oraz art. 178a § 4 k.k., polegającego na wadliwym przyjęciu, iż okoliczności czynu i wina oskarżonego A. J. nie budzą wątpliwości. W konsekwencji doszło do wydania bez przeprowadzenia rozprawy wyroku nakazowego, na mocy którego uznano oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k. w sytuacji, gdy zarzucony aktem oskarżenia A. J. występki został przez niego popełniony po uprzednim prawomocnym skazaniu go przez Sąd Rejonowy w Wejherowie za ciąg czynów z art. 178a § 1 k.k. oraz w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, a więc w warunkach określonych w art. 178a § 4 k.k. Ta okoliczność zaś musiałaby prowadzić do przyjęcia zupełnie odmiennej podstawy orzekania. Analiza materiałów przedmiotowego postępowania nakazuje zatem przyjąć, że w toku postępowania nie zostały spełnione warunki uprawniające do wydania w stosunku do oskarżonego wyroku nakazowego. W rezultacie, Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na niekorzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w

Wejherowie, który to Sąd będzie mieć na uwadze powyższe uwagi Sądu Najwyższego.